

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Проректор з наукової роботи
Дніпровського національного
університету імені Олеся
Гончара**

Олег МАРЕНКОВ

2026 р.

ВИСНОВОК

Про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Пархуця Владислава Дмитровича за темою «Формування адміністративно-правового механізму стримувань і противаг в системі поділу влади в сучасній Україні», представленої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

ВИТЯГ

**з протоколу № 7 міжкафедрального семінару
юридичного факультету Дніпровського національного університету
імені Олеся Гончара від _10_ червня 2026 року**

ПРИСУТНІ: 17 з 17 членів наукового семінару.

ГОЛОВУЮЧА: д-р юрид. наук, проф. **Корнякова Т.В.** (12.00.08 – кримінальне право і процес), професорка кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара);

СЕКРЕТАР: канд. юрид. наук, доц. **О.А. Грабильнікова** (12.00.02 – конституційне право, муніципальне право), доцентка кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

ЧЛЕНИ НАУКОВОГО СЕМІНАРУ:

д-р. юрид. наук, проф. **Юзікова Н.С.** (12.00.08 – кримінальне право і процес), професорка кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

д-р юрид. наук, проф. **О.Л. Соколенко** (12.00.07 – адміністративне право і процес), завідувачка кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

д-р. юрид. наук, проф. **Бережна К.В.** (12.00.07 – адміністративне право і процес), завідувачка кафедри європейського та міжнародного права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

д-р юрид. наук, проф. **О.В. Сачко** (12.00.08 – кримінальне право і процес), професор кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

д-р. юрид. наук, проф. Є.А. Кобрусєва (12.00.08 – адміністративне право і процес), професорка кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

д-р. юрид. наук, проф. І.В. Патерило (12.00.07 – адміністративне право і процес), професорка кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

д-р. юрид. наук, проф. О.В. Марченко (12.00.07 – адміністративне право і процес), професорка кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

д-р. юрид. наук, доц. Н.П. Капітаненко (12.00.07 – адміністративне право і процес), доцентка кафедри теорії держави і права, конституційного права та державного управління Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

канд. юрид. наук, доц. О.П. Литвин (12.00.07 – адміністративне право і процес), доцент кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

канд. юрид. наук, доц. О.В. Лахова (12.00.08 – кримінальне право і процес), доцентка кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

канд. юрид. наук, доц. Ю.В. Живова (12.00.08 – кримінальне право і процес), доцентка кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

канд. юрид. наук, доц. Л.М. Мудриєвська (12.00.01 – теорія держави і права), завідувачка кафедри теорії держави і права, конституційного права та державного управління Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

канд. юрид. наук, доц. Т.М. Заворотченко (12.00.02 – конституційне право, муніципальне право), доцентка кафедри теорії держави і права, конституційного права та державного управління Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

канд. юрид. наук, проф. І.Г. Алексєєнко (12.00.01 – теорія держави і права), завідувач кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

д-р філософії в галузі права, Дриголь О.О. (081 Право), доцентка кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Аспіранти участі у міжкафедральному семінарі не брали.

Запрошені: аспірант 4 року навчання Пархуць В.Д.

Порядок денний: розгляд і обговорення дисертаційної роботи Пархуця Владислава Дмитровича, представленої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

Тема дисертації: *«Формування механізму стримувань і противаг в системі поділу влади в сучасній Україні»*, затверджена вченою радою Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (протокол № 4 від «01» грудня 2022 р.). Тема уточнена на «Формування адміністративно-правового механізму

стримувань і протываг в системі поділу влади в сучасній Україні» (протокол № 7 від 29.05.2026 р.), науковим керівником призначено д-ра юрид. наук, професора, професора кафедри цивільного, трудового та господарського права Патерило І.В.

Підготовка здобувача третього рівня вищої освіти здійснюється за акредитованою освітньо-науковою програмою «Право» зі спеціальності 081 Право (Сертифікат про акредитацію освітньої програми від 16.05.2024 № 8127, дійсний до 01.07.2029 р.).

СЛУХАЛИ:

Обговорення дисертаційної праці **Пархуця Владислава Дмитровича** за темою: «Формування адміністративно-правового механізму стримувань і протываг в системі поділу влади в сучасній Україні», представленій на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

Перевірку на плагіат здійснено комісією в складі: канд. юрид. наук, доц. кафедри цивільного, трудового та господарського права **Грабильнікова О.А.**; канд. юрид. наук, доц., доцентка кафедри адміністративного і кримінального права **О.В. Лахова**; доктор філософії у галузі права, доц. кафедри адміністративного і кримінального права **Дриголь О.О.**

Згідно зі звітом про оцінку на плагіат тексту наукового дослідження, здійсненої програмою «StrikePlagiarism», зроблено висновок що унікальність тексту праці складає 91,09% та дисертаційна робота Пархуця В.Д. може бути допущена до захисту.

Роботу було розглянуто трьома фаховими експертами - канд. юрид. наук, професор, завідувач кафедри цивільного, трудового та господарського права **І.Г. Алексєєнко**; канд. юрид. наук, доц. доцентка кафедри адміністративного і кримінального права **О.В. Лахова**; доктор юрид. наук, проф. кафедри адміністративного і кримінального права, декан юридичного факультету **Сачко О.В.**

Дисертація складається із основної частини (вступу, трьох розділів, що включають десять підрозділів, висновків до кожного підрозділу, висновків), списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 193 сторінок, з яких 169 сторінки основного тексту. Список використаних джерел складається із 199 найменування і займає 21 сторінку. Додатки розміщено на 3 сторінках.

Слово надається аспіранту Пархуцю В.Д. Будь ласка, регламент виступу – 20 хвилин.

Доповідь аспіранта Пархуця В.Д.:

Вашій увазі пропонується доповідь за результатами дисертаційного дослідження на тему «Формування адміністративно-правового механізму стримувань і протываг в системі поділу влади в сучасній Україні».

Обґрунтування вибору теми дослідження. Проблема стримувань і протываг у сучасній Україні вже не може розглядатися лише як класична конституційна схема розмежування законодавчої, виконавчої та судової влади. В умовах дії воєнного стану, інституційної перебудови публічної адміністрації, набрання чинності Законом України «Про адміністративну процедуру» та

поглиблення євроінтеграційного процесу питання балансу влад дедалі більше набуває адміністративно-правового змісту: через процедури, акти, контроль, підзвітність, мотивування рішень, адміністративне та судове оскарження. Саме тому предметом дослідження має стати не тільки конституційна архітектура влади, а й механізм її щоденного процедурного обмеження та взаємного коригування у сфері публічного управління.

Актуальність теми зумовлена насамперед самим конституційним ладом України. Конституція України закріплює, що носієм суверенітету і єдиним джерелом влади є народ; державна влада здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову; в Україні визнається і діє принцип верховенства права; органи державної влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією і законами України. Звідси випливає, що проблема стримувань і противаг є не факультативною темою конституційної теорії, а структурною умовою законності, недопущення узурпації публічної влади та збереження прав людини у відносинах з державою.

Однак у сучасній Україні зазначені конституційні приписи реалізуються вже в іншому інституційному середовищі, ніж у період формального становлення доктрини поділу влади. Особливого значення набув Закон України «Про адміністративну процедуру», ухвалений у 2022 р. і введений у дію через 18 місяців після опублікування; в експертних і практичних матеріалах прямо фіксується, що він набрав чинності 15 грудня 2023 р. Цей Закон уперше на загальному рівні закріпив для всієї публічної адміністрації нормативні стандарти законності, юридичної визначеності, обґрунтованості, неупередженості, пропорційності, відкритості, своєчасності, участі особи в адміністративному провадженні та ефективних засобів правового захисту. Одночасно Кодекс адміністративного судочинства України вимагає від адміністративних судів перевіряти, чи були рішення суб'єктів владних повноважень прийняті, зокрема, пропорційно, з урахуванням права особи на участь у процесі прийняття рішення, а також своєчасно, протягом розумного строку. Отже, баланс влад дедалі більше виявляється не лише в компетенційному розмежуванні, а й у процедурному форматі владарювання.

Додатково тема набула виняткової гостроти в умовах воєнного стану. Указ Президента України № 64/2022 запровадив воєнний стан, а Закон № 2102-ІХ його затвердив. Водночас Закон України «Про правовий режим воєнного стану» прямо встановлює заборону проведення виборів Президента України, виборів до Верховної Ради України, місцевих виборів і всеукраїнських та місцевих референдумів у період дії воєнного стану; передбачає, що повноваження Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, судів і низки інших ключових інституцій у цей період не можуть бути припинені; окремо фіксує продовження повноважень Президента України та Верховної Ради України до формування новообраних органів після скасування воєнного стану. У таких умовах класичний механізм політичної відповідальності через виборчу ротацію частково відтермінується, а отже підвищується значення адміністративних процедур, внутрішнього і зовнішнього контролю, парламентського нагляду, аудиту, омбудсменських механізмів і судового контролю. Саме тому дослідження адміністративно-правового механізму

стримувань і противаг набуває не лише теоретичного, а й безпосереднього прикладного значення.

Не менш важливим чинником є євроінтеграційний контекст. Офіційна хронологія Європейської Комісії фіксує, що Україна подала заявку на членство в ЄС 28 лютого 2022 р., отримала статус кандидата 23 червня 2022 р., 14 грудня 2023 р. Європейська Рада ухвалила рішення про відкриття переговорів про вступ, 25 червня 2024 р. переговори були формально відкриті, а 30 вересня 2025 р. Україна завершила скринінг переговорних розділів з Європейською Комісією [European Commission, 2026]. У сучасній європейській нормативній логіці питання балансу влад пов'язується не лише з конституційним дизайном, а й з якістю адміністративних процедур, незалежністю органів контролю та ефективністю судового захисту. Оновлений Rule of Law Checklist Венеційської комісії 2025 р. прямо підкреслює особливу значущість effective checks and balances і effective mechanisms for constitutional review та підносить checks and balances і constitutional review до рівня окремих benchmarks верховенства права. У Principles of Public Administration SIGMA в редакції 2023 р. блок organisation, accountability and oversight визначено як один із центральних для сучасної публічної адміністрації, а Principle 17 прямо формулює вимогу забезпечення права на добре адміністрування через administrative procedure, judicial review and public liability. Це означає, що тема дисертації відповідає не лише внутрішнім українським потребам, а й сучасним європейським критеріям оцінювання публічної влади.

Наукова проблема полягає в тому, що в українській юридичній науці питання стримувань і противаг переважно досліджувалися в межах конституційного права, теорії держави і права або загальної проблематики конституціоналізму. Такі праці створили необхідний фундамент для розуміння обмеженого правління, народного суверенітету, верховенства права та інституційного розподілу повноважень. Водночас адміністративно-правовий вимір цієї проблеми — тобто адміністративні процедури прийняття рішень, форми та методи публічного адміністрування, адміністративні акти, позасудовий і судовий контроль, адміністративне оскарження, стандарти мотивування, участі особи та пропорційності — розроблявся здебільшого окремими тематичними блоками у працях з адміністративного права, адміністративної процедури, контролю та адміністративного судочинства. Через це бракує цілісного дослідження, в якому стримування і противаги були б осмислені саме як адміністративно-правовий механізм функціонування державної влади у щоденному режимі публічного управління.

Науково-теоретичну базу дослідження становлять кілька взаємопов'язаних інтелектуальних пластів. Перший — класична політико-правова теорія, у якій були закладені вихідні ідеї обмеження влади, природних прав, розмежування функцій та інституційного балансу: Дж. Локк, Ш.-Л. Монтеск'є, А. Гамільтон, Дж. Медісон і Дж. Джей. Другий — модерна компаративна теорія конституціоналізму і поділу влади, представлена насамперед М. Дж. К. Вайлом і Б. Акерманом, які показали, що сучасна система checks and balances не вичерпується класичною тріадою гілок влади та включає складніші інституційні моделі сучасної держави. Третій — теорія сучасного адміністративного права і адміністративної процедури, для якої визначальними є праці П. Кейна, П. Крейга,

Я. Циммерманна і З. Кмецяка. Четвертий — українська доктрина адміністративного права, конституціоналізму, державного контролю та адміністративної юстиції, сформована у працях В. Б. Авер'янова, Ю. П. Битяка, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова, І.В. Патерило, В.П. Макушева, О.А. Грабильнікової, О.В. Сачка, В. П. Тимощука, В. М. Шаповала, М. І. Козюбри, О. Ф. Андрійко, Р. О. Куйбіди, М. І. Смоковича та ін. Окремий нормативно-доктринальний блок формують акти «м'якого права» і стандарти Ради Європи та ЄС — Rule of Law Checklist Венеційської комісії та Principles of Public Administration SIGMA.

Щодо української та суміжної європейської доктрини, доцільно окремо виділити такі праці. В. Б. Авер'янов у першому в Україні академічному курсі з адміністративного права системно виклав фундаментальні засади національної адміністративно-правової науки. Ю. П. Битяк послідовно обґрунтовував еволюцію доктрини адміністративного права та її сучасне переорієнтування на публічну адміністрацію, адміністративну процедуру і правозахист. Т. О. Коломоєць і В. К. Колпаков запропонували систематизацію адміністративно-правового матеріалу, важливу для визначення суб'єктів, форм і методів публічного адміністрування. В. П. Тимошук спеціально дослідив загальну адміністративну процедуру, природу адміністративного акта, адміністративне оскарження та логіку узгодження спеціального законодавства із загальним процедурним законом. В. М. Шаповал створив одну з найбільш вагомих українських концептуалізацій сучасного конституціоналізму. М. І. Козюбра пов'язав верховенство права з розподілом публічної влади, обмеженням дискреції, пропорційністю, правовою безпекою і незалежністю суду. О. Ф. Андрійко розкрила організаційно-правові засади державного контролю, Р. О. Куйбіда — проблематику реформування правосуддя, а М. І. Смокович та співавтори — доктринальний і практичний вимір сучасного адміністративного судочинства. Для порівняльного аналізу важливими є також праці Я. Циммерманна, що репрезентують польський синтез адміністративного права, і З. Кмецяка, який виокремлює універсальні для демократичної правової держави принципи права і адміністративного провадження, закорінені також у європейському case law. П. Кейн і П. Крейг, своєю чергою, дозволяють інтегрувати українське дослідження в ширший контекст сучасної англо-європейської науки адміністративного права.

Нормативно-правову основу дослідження становлять: Конституція України (передусім положення щодо поділу влади та системи органів державної влади), акти конституційного процесу та конституційних реформ, закони, що регулюють статус і повноваження Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, судової влади, а також Закон України «Про правовий режим воєнного стану». Важливими для аналізу є також рішення Конституційного Суду України, у яких розкривається зміст принципу поділу влади та межі повноважень органів державної влади. Додатково використано релевантні документи європейських інституцій у частині стандартів верховенства права та конституційного правосуддя (зокрема висновки Венеційської комісії щодо реформування Конституційного Суду України). Інформаційну та емпіричну основу дисертації становлять: практика Конституційного Суду України та судів загальної юрисдикції; матеріали

конституційної реформи й парламентської діяльності; офіційні звіти та документи європейських інституцій щодо інституційних реформ та євроінтеграційного руху України; наукові публікації, аналітичні огляди та статистичні дані, що відображають особливості функціонування публічної влади в умовах воєнного стану.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана на кафедрі цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, відповідно до плану науково-дослідних робіт кафедри цивільного, трудового та господарського юридичного факультету Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара та в межах наукових тем «Виявлення особливостей та вдосконалення нормативних парадигм у сфері регулювання цивільно-правових відносин та господарської діяльності в Україні в умовах євроінтеграції» (№ 0122U001411), а також відповідно до Закону України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки»; Національної стратегії у сфері прав людини (4. Стратегічні напрями), затвердженої Указом Президента України від 24 березня 2021 р. № 119/2021; Переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 31 грудня року, наступного після припинення або скасування воєнного стану в Україні, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 квітня 2024 р. № 476; Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021-2025 рр., затвердженої постановою загальних зборів НАПрН України від 26 березня 2021 р. № 12-21.

Тема дисертації затверджена Вченою радою Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (витяг з протоколу № 4 від 1 грудня 2022 року; тема уточнена протоколом № 7 від 29.05.2026 р.)

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є теоретичне обґрунтування та розроблення цілісної моделі формування адміністративно-правового механізму стримувань і противаг у системі поділу влади в сучасній Україні, а також визначення напрямів його вдосконалення в умовах воєнного стану та євроінтеграції. Для досягнення зазначеної мети у дисертації поставлено такі завдання:

1. з'ясувати еволюцію ідеї поділу влади та переходу від класичної доктрини separation of powers до сучасної концепції checks and balances;
2. визначити поняття, юридичну природу, ознаки та структурні елементи адміністративно-правового механізму стримувань і противаг;
3. окреслити систему суб'єктів цього механізму, встановивши місце Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, Конституційного Суду України, адміністративних судів та органів функціонального контролю;
4. дослідити компетенційні межі, форми взаємодії та правові способи взаємного стримування між основними центрами державної влади;
5. проаналізувати адміністративно-правові форми та методи забезпечення балансу влад, зокрема нормотворення, індивідуальні адміністративні акти, погодження, координацію, звітність, адміністративне оскарження та дисциплінарні процедури;

6. встановити місце і роль контрольних процедур, парламентського, фінансового, відомчого, позавідомчого й омбудсменського контролю в механізмі стримувань і противаг;
7. розкрити значення судового контролю та адміністративної юстиції як зовнішнього коректора публічної влади;
8. виявити сучасні дисфункції механізму стримувань і противаг в Україні, зумовлені воєнним станом, відтермінуванням виборчої відповідальності, інституційною концентрацією повноважень і проблемами виконання судових рішень;
9. виробити науково обґрунтовані пропозиції щодо реформування законодавства, адміністративних процедур, контрольних інститутів і адміністративної юстиції з урахуванням європейських стандартів.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі організації, здійснення, взаємного обмеження, контролю та оскарження публічної влади у системі поділу влади в сучасній Україні.

Предметом дослідження є адміністративно-правові засади формування і функціонування механізму стримувань і противаг у системі поділу влади в сучасній Україні, проблеми його реалізації та напрями удосконалення.

Методи дослідження. Методологічну основу роботи доцільно вибудувати на поєднанні теоретичних і емпіричних методів:

діалектичний метод — для розгляду механізму стримувань і противаг як динамічної системи, що змінюється під впливом війни, реформ і євроінтеграції;

історико-правовий метод — для простеження генези доктрини від Локка і Монтеस्क'є до сучасних українських та європейських моделей;

формально-юридичний метод — для аналізу норм Конституції України, законів, підзаконних актів і актів «м'якого права»;

системно-структурний метод — для визначення елементів механізму, їх ієрархії, зв'язків та функціональних залежностей;

структурно-функціональний метод — для виявлення ролі кожного суб'єкта й кожної процедури у підтриманні балансу влад;

порівняльно-правовий метод — для зіставлення української моделі з підходами держав Європи та загальноєвропейськими стандартами;

герменевтичний метод — для тлумачення правових норм з урахуванням їх цілей, контексту й судової практики;

метод case study — для аналізу репрезентативних прикладів адміністративної та судової практики у справах щодо оскарження владних рішень;

контент-аналіз — для опрацювання офіційних документів, звітів, стратегій, рішень судів, висновків Венеційської комісії, документів Європейської Комісії та SIGMA;

прогностичний і моделюючий методи — для формулювання концептуальних напрямів реформування адміністративно-правового механізму стримувань і противаг.

Наукова новизна визначається тим, що вона є комплексним дослідженням формування та функціонування адміністративно-правового механізму стримувань і противаг у сучасній Україні з урахуванням: (1) еволюції конституційної моделі поділу влади, (2) сучасних інституційних викликів, (3)

впливу воєнного стану на баланс влад, (4) євроінтеграційного вектора та стандартів верховенства права.

У результаті проведеного дослідження сформульовано та обґрунтовано низку нових наукових положень, висновків і пропозицій, зокрема:

уперше:

- запропоновано цілісне визначення адміністративно-правового механізму стримувань і противаг як системи нормативно визначених суб'єктів, компетенцій, адміністративних процедур, публічно-владних актів, контрольних, юрисдикційних та відновлювальних засобів, за допомогою яких забезпечується збалансована реалізація державної влади;

- обґрунтовано, що адміністративна процедура є не периферійним, а центральним елементом механізму стримувань і противаг, оскільки саме через неї конституційна модель розподілу влади переходить у режим щоденного правозастосування;

- доведено існування особливого режиму підвищеної компенсаторної ролі адміністративного права в умовах воєнного стану, коли відтермінування виборчих процедур має компенсуватися посиленням процедурних, контрольних та судових гарантій.

удосконалено:

- підходи до класифікації суб'єктів механізму стримувань і противаг шляхом включення до нього не лише класичних гілок влади, а й органів функціонального контролю та незалежних наглядових інституцій;

- характеристику адміністративно-правових форм і методів забезпечення балансу влад через виокремлення їх процедурної, контрольної та коригувальної функцій;

- підходи до визначення ролі адміністративної юстиції як ключового зовнішнього коректора владних рішень.

дістало подальшого розвитку:

- вчення про співвідношення конституційного принципу поділу влади та адміністративно-правових засобів його практичної реалізації;

- доктрина контрольних процедур у публічному адмініструванні як системоутворюючого елемента публічної підзвітності;

- наукові підходи до реформування української моделі балансу влад з урахуванням європейських стандартів належного адміністрування, oversight та judicial review.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості їх використання:

у законотворчій діяльності — для уточнення норм про адміністративні процедури, парламентський контроль, адміністративне оскарження, виконання судових рішень та взаємодію органів влади в умовах воєнного стану;

у правозастосовній діяльності органів виконавчої влади — для розроблення внутрішніх процедур, стандартів мотивування рішень, порядків слухання заінтересованих осіб і процедур перегляду адміністративних актів;

у судовій практиці — для посилення аргументації в адміністративних справах, пов'язаних із перевіркою дискреції, пропорційності, процедурної справедливості та своєчасності владних рішень;

у діяльності парламентських комітетів, Рахункової палати, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та інших органів нагляду — для удосконалення контрольних процедур і критеріїв оцінювання підзвітності публічної адміністрації;

у системі підготовки та підвищення кваліфікації публічних службовців, суддів, адвокатів — для формування навчальних курсів з адміністративної процедури, good administration і механізмів стримувань і противаг;

у процесах євроінтеграційної адаптації — для узгодження українського законодавства і практики з Rule of Law Checklist Венеційської комісії та Principles of Public Administration SIGMA;

у подальших наукових дослідженнях — як концептуальної основи для спеціальних розвідок про окремі інститути контролю, адміністративної юстиції та публічної відповідальності.

Особистий внесок здобувача. Наукові положення, практичні розробки та висновки, що містять елементи наукової новизни і становлять цінність для розвитку науки конституційного та адміністративного права, є результатом самостійно проведеного автором дисертаційної роботи. Автором оприлюднено п'ять наукових статей у фахових журналах категорії "Б". У дисертації ідеї та розробки, які належать співавторам, не використовувались.

Апробація результатів дисертації. Основні теоретичні положення, їх новизна та практична значущість дослідження обговорювалися на засіданнях кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара та були оприлюднені на таких науково-практичних конференціях: Conference materials of the II All-Ukrainian scientific and practical conference of young scholars and students (Dnipro, May 11, 2023), V Міжнародна студентська наукова конференція «Модернізація та сучасні українські і світові наукові дослідження» (Полтава, 23 лютого, 2024 р.), 2nd International Scientific and Practical Conference. International Scientific Unity. (Bologna, Italy. March 4-6, 2026), 6th International Scientific and Practical Conference «New Horizons in Scientific Research: Challenges and Solutions» (March 9-11, 2026, Marseille, France), 7th International Scientific and Practical Conference «Evolving Science: Theories, Discoveries and Practical Outcomes» (March 16-18, 2026, Zurich, Switzerland).

Основні положення, теоретичні висновки та практичні рекомендації, що містяться у дисертації, висвітлені у 10 публікаціях, з яких 5 — наукові статті, надруковані у фахових виданнях України з юридичних наук; 5 — у збірниках тез доповідей на науково-практичних конференціях.

Дякую за увагу.

Завершивши доповідь, здобувач відповів на запитання учасників міжкафедрального наукового семінару.

ЗАПИТАННЯ ТА ВІДПОВІДІ:

К.ю.н., доц. Грабильнікова О.А.

1. Чи потребує система стримувань і противаг в Україні перегляду в умовах воєнного стану?

Відповідь

Воєнний стан об'єктивно зумовлює концентрацію значної частини владних повноважень у виконавчій владі, що необхідно для оперативного реагування на загрози національній безпеці. Водночас така концентрація створює ризики послаблення демократичного контролю та відходу від класичної моделі поділу влади. На мою думку, механізм стримувань і противаг в умовах воєнного стану не повинен скасовуватися, а має адаптуватися до нових умов через спеціальні адміністративно-правові процедури контролю за діяльністю органів публічної влади та подальшу оцінку їх рішень після завершення надзвичайних обставин.

Д-р. філософії у галузі права Дриголь О.О.

2. Чи є парламентський контроль в Україні достатнім інструментом стримування виконавчої влади?

Відповідь

Конституційно Верховна Рада України наділена значними контрольними повноваженнями щодо Кабінету Міністрів України та інших органів виконавчої влади. Проте на практиці ефективність такого контролю часто залежить від політичної конфігурації парламентської більшості та рівня політичної конкуренції. Тому доцільно вести дискусію не лише про розширення контрольних повноважень парламенту, а й про вдосконалення адміністративно-правових механізмів їх реалізації, які б забезпечували реальний, а не формальний характер парламентського контролю.

Д.ю.н., проф. Юзікова Н.С.

3. Чи можна вважати незалежні державні органи окремим елементом системи стримувань і противаг?

Відповідь

В останні десятиліття в Україні активно розвиваються інституції, які формально неналежать до жодної з класичних гілок влади, зокрема антикорупційні органи, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини та окремі регулятори. Їх діяльність спрямована на забезпечення додаткового контролю за владними рішеннями. У зв'язку з цим виникає наукова дискусія щодо можливості розширення традиційної концепції поділу влади та включення таких інституцій до сучасного адміністративно-правового механізму стримувань і противаг як самостійного контрольного елемента.

Д.ю.н., проф. Марченко О.В.

4. Чи повинна судова влада мати ширші можливості впливу на діяльність органів публічної адміністрації?

Відповідь

Адміністративні суди є одним із ключових інструментів забезпечення законності у сфері публічного управління. Через механізми судового контролю громадяни та юридичні особи отримують можливість оскаржувати рішення, дії чи бездіяльність суб'єктів владних повноважень. Разом із тим залишається дискусійним питання меж такого контролю. З одного боку, його розширення сприяє підвищенню рівня захисту прав людини. З іншого боку, надмірне втручання судів у сферу управлінських рішень може порушити баланс між гілками влади та створити ризики підміни адміністративного розсуду судовим.

ВИСТУП НАУКОВОГО КЕРІВНИКА:

Д-р. юрид. наук, проф. І.В. Патерило

Шановна голово та члени спеціалізованої вченої ради!

Як науковий керівник, хочу закцентувати вашу увагу на гносеологічній глибині та важливості результатів дослідження, яке презентував **Пархуць В.Д.** Його праця «Формування адміністративно-правового механізму стримувань і противаг в системі поділу влади в сучасній Україні» є надзвичайно вчасним відгуком на гострі запити сучасної державотворчої та адміністративної практики.

Дисертаційне дослідження присвячене актуальній та малодослідженій проблемі сучасної юридичної науки — формуванню адміністративно-правового механізму стримувань і противаг у системі поділу влади в умовах трансформації української державності, воєнного стану та євроінтеграційних процесів.

Актуальність обраної теми обумовлюється тим, що в сучасних умовах розвитку України питання забезпечення балансу між законодавчою, виконавчою та судовою владою набувають особливого значення. Воєнний стан, необхідність забезпечення безперервності функціонування державних інституцій, проведення адміністративної та судової реформ, імплементація європейських стандартів належного врядування та верховенства права зумовлюють потребу переосмислення класичної концепції стримувань і противаг через призму адміністративного права та публічного адміністрування.

У процесі роботи над дисертацією здобувачем проведено ґрунтовний аналіз наукових джерел, чинного законодавства України, міжнародно-правових актів, практики Конституційного Суду України, Верховного Суду, Європейського суду з прав людини, а також досвіду держав-членів Європейського Союзу щодо забезпечення балансу влад та функціонування системи контролю за діяльністю публічної адміністрації.

Особливої уваги заслуговує те, що автором здійснено комплексне дослідження механізму стримувань і противаг не лише як конституційно-правового явища, а як цілісного адміністративно-правового механізму, що функціонує через систему суб'єктів публічної влади, адміністративні процедури, контрольні інструменти, форми взаємодії органів державної влади, адміністративну юстицію та механізми юридичної відповідальності.

У дисертації обґрунтовано авторське визначення адміністративно-правового механізму стримувань і противаг, визначено його структуру, принципи функціонування та основні елементи. Значним науковим результатом є розроблення концепції процедурного забезпечення балансу влад, відповідно до якої ефективність системи стримувань і противаг визначається не лише розподілом компетенції між органами державної влади, а й якістю адміністративних процедур, рівнем підзвітності, прозорості та можливістю ефективного контролю за прийняттям владних рішень.

Важливим результатом дослідження стало формування комплексної характеристики системи суб'єктів адміністративно-правового механізму стримувань і противаг, до якої віднесено не лише органи законодавчої, виконавчої та судової влади, а й Конституційний Суд України, адміністративні суди, Рахункову палату, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, парламентські комітети, тимчасові слідчі комісії, антикорупційні інституції та інші органи функціонального контролю.

Наукову цінність становлять результати дослідження адміністративно-правових форм і методів забезпечення балансу влад, контрольних процедур, адміністративного та судового оскарження, а також ролі адміністративної юстиції як ключового зовнішнього коректора діяльності суб'єктів владних повноважень.

Здобувачем здійснено детальний аналіз сучасних проблем функціонування механізму стримувань і противаг в умовах воєнного стану. Обґрунтовано висновок про формування особливого режиму підвищеної компенсаторної ролі адміністративного права, за якого тимчасове відтермінування окремих політичних механізмів відповідальності має компенсуватися посиленням процедурних, контрольних та юрисдикційних гарантій.

Важливе місце в роботі займає порівняльно-правовий аналіз європейського досвіду адміністративно-правового забезпечення балансу влад. Автором досліджено особливості функціонування механізмів стримувань і противаг у Німеччині, Франції, Польщі, Італії, Іспанії, Нідерландах та Швеції, що дало змогу сформулювати низку практичних рекомендацій щодо вдосконалення національного законодавства та інституційної системи України.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання сформульованих положень та висновків у нормотворчій діяльності органів державної влади, під час удосконалення адміністративного законодавства, у діяльності суб'єктів публічного адміністрування, органів судової влади та інституцій парламентського контролю. Окремі положення можуть бути використані у навчальному процесі під час викладання дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративне судочинство», «Конституційне право України», «Публічне управління та адміністрування».

Дисертаційне дослідження виконане здобувачем самостійно, характеризується належним рівнем наукової аргументації, логічністю викладу матеріалу, внутрішньою цілісністю та завершеністю. Отримані результати мають ознаки наукової новизни, відповідають сучасним потребам розвитку юридичної науки та практики державного управління.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій.

Структура дисертації є логічною та відповідає поставленій меті й завданням дослідження. Матеріал викладено послідовно, кожний розділ органічно пов'язаний із загальною концепцією роботи та спрямований на розкриття окремих аспектів предмета дослідження.

Автор демонструє високий рівень володіння науковою методологією, здатність до критичного аналізу наукових концепцій та формування власної аргументованої позиції щодо проблем адміністративно-правового регулювання воєнного стану.

Дискусійні положення та зауваження.

Позитивно оцінюючи дисертацію в цілому, доцільно висловити окремі зауваження та побажання, які мають переважно дискусійний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку роботи:

У дисертації ґрунтовно досліджено європейський досвід функціонування адміністративно-правових механізмів стримувань і противаг, однак окремі положення порівняльно-правового аналізу могли б бути доповнені більш детальним висвітленням практики держав Центральної та Східної Європи,

насамперед Чехії, Словаччини та країн Балтії, досвід яких є найбільш наближеним до сучасних умов розвитку української правової системи.

Автором запропоновано власну концепцію адміністративно-правового механізму стримувань і противаг та обґрунтовано напрями його реформування, проте окремі пропозиції щодо вдосконалення законодавства потребують подальшої нормативної конкретизації у вигляді проєктів змін до чинних законів або розроблення відповідних модельних правових конструкцій.

У роботі значна увага приділена впливу воєнного стану на функціонування механізму стримувань і противаг, однак окремі аспекти співвідношення безпекових потреб держави та гарантій прав людини в умовах надзвичайних правових режимів могли б бути предметом більш детального самостійного дослідження.

Дисертація характеризується високим рівнем теоретичних узагальнень, однак окремі положення щодо практичного впровадження запропонованих реформ могли б бути підсилені результатами емпіричного аналізу діяльності контрольних органів та адміністративних судів за останні роки.

Разом із тим наведені зауваження не знижують наукової цінності проведеного дослідження та мають рекомендаційний характер.

Загальний висновок.

Дисертація є завершеною самостійною науковою працею, у якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що мають істотне значення для розвитку науки адміністративного права та практики публічного управління.

За своїм змістом, науковою новизною, рівнем теоретичного узагальнення, практичною значущістю та оформленням дисертація відповідає вимогам, встановленим для дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», а її автор заслуговує на присудження відповідного наукового ступеня.

В ОБГОВОРЕННІ ДИСЕРТАЦІЇ ПАРХУЦЯ В.Д. ВЗЯЛИ УЧАСТЬ:

Канд. юрид. наук, доц. О.В. Лахова:

Ознайомившись із дисертаційним дослідженням на тему «Формування адміністративно-правового механізму стримувань і противаг у системі поділу влади в сучасній Україні», вважаю, що автором обрано надзвичайно актуальну проблематику, яка має не лише теоретичне, а й вагоме практичне значення для сучасного державотворення.

Позитивно слід відзначити авторський підхід до розуміння механізму стримувань і противаг через призму адміністративного права. Традиційно зазначена проблематика розглядалася переважно в межах конституційного права, тоді як дисертант переконливо доводить необхідність дослідження цього явища як комплексного адміністративно-правового механізму. Такий підхід дозволив розкрити роль адміністративних процедур, контрольних механізмів та адміністративної юстиції у забезпеченні реального балансу влад.

Значний інтерес викликає розроблена автором структура адміністративно-правового механізму стримувань і противаг, до складу якої включено суб'єктний, компетенційний, процедурний, контрольний та юрисдикційний елементи. Вважаю, що така модель має перспективи подальшого використання у наукових дослідженнях з адміністративного права та публічного управління.

Особливої уваги заслуговує проведений аналіз функціонування механізму стримувань і противаг в умовах воєнного стану. Автору вдалося поєднати питання безпеки держави із необхідністю збереження демократичних механізмів контролю за публічною владою.

Загалом вважаю, що дисертація виконана на високому науковому рівні, містить елементи наукової новизни.

Д-р. юрид. наук, проф. О.В. Сачко:

Дисертаційне дослідження справляє позитивне враження своєю системністю, логічністю побудови та комплексністю проведеного аналізу. На мою думку, однією з найбільш сильних сторін роботи є детальне дослідження системи суб'єктів адміністративно-правового механізму стримувань і противаг. Автор обґрунтовано доводить, що сучасна система забезпечення балансу влад не обмежується лише взаємодією Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України та судів. Важливу роль у ній відіграють Конституційний Суд України, Рахункова палата, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, парламентські комітети, адміністративні суди та спеціалізовані контрольні інституції. Схвальної оцінки заслуговує також проведений порівняльно-правовий аналіз досвіду Німеччини, Франції, Польщі, Італії, Іспанії, Нідерландів та Швеції. Автору вдалося показати, що сучасні європейські моделі стримувань і противаг дедалі більше спираються на якісні адміністративні процедури, ефективний судовий контроль та принципи належного врядування. Практичне значення роботи полягає в тому, що сформульовані пропозиції можуть бути використані під час удосконалення адміністративного законодавства України та подальшого розвитку системи публічного управління. Вважаю, що дисертація відповідає вимогам, які ставляться до наукових досліджень за спеціальністю 081 «Право». Попри окремі дискусійні моменти, які мають рекомендаційний характер, дисертаційна робота є завершеним самостійним дослідженням, що відповідає встановленим вимогам, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії.

Канд. юрид. наук, проф. І.Г.Алексєєнко:

Під час ознайомлення з дисертацією особливу увагу привернули результати дослідження судового контролю та адміністративної юстиції як складових адміністративно-правового механізму стримувань і противаг.

Автор переконливо доводить, що саме адміністративні суди та Конституційний Суд України забезпечують реальне функціонування принципу обмеження влади, оскільки мають можливість перевіряти законність, обґрунтованість і пропорційність рішень суб'єктів владних повноважень. Важливим є й те, що у роботі використано сучасну практику національних судів, Конституційного Суду України та Європейського суду з прав людини.

Позитивно оцінюю висновок автора про необхідність посилення ролі адміністративних процедур у системі стримувань і противаг. Запровадження Закону України «Про адміністративну процедуру» розглядається дисертантом як важливий етап формування нової моделі взаємодії держави та особи, що повністю відповідає європейським стандартам *good administration* та *rule of law*.

Цікавими є також запропоновані напрями реформування адміністративно-

правового механізму стримувань і противаг, які охоплюють нормативний, інституційний, процедурний та судовий напрями вдосконалення.

На мою думку, результати проведеного дослідження мають не лише теоретичну, а й вагому практичну цінність для подальшого розвитку правової системи України. Дисертація є завершеним самостійним науковим дослідженням і заслуговує на схвалення та рекомендацію до подальшого захисту.

Голова міжкафедрального семінару юридичного факультету д-р юрид. наук, проф. Т.В. Корнякова, професор кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара:

Дякую всім колегам за глибокі та змістовні виступи. Якщо інші колеги не бажають висловити додаткові міркування, вважаю за доцільне перейти до етапу обговорення висновку.

ВИСНОВОК

Обґрунтування вибору теми дослідження. Проблема стримувань і противаг у сучасній Україні вже не може розглядатися лише як класична конституційна схема розмежування законодавчої, виконавчої та судової влади. В умовах дії воєнного стану, інституційної перебудови публічної адміністрації, набрання чинності Законом України «Про адміністративну процедуру» та поглиблення євроінтеграційного процесу питання балансу влад дедалі більше набуває адміністративно-правового змісту: через процедури, акти, контроль, підзвітність, мотивування рішень, адміністративне та судове оскарження. Саме тому предметом дослідження має стати не тільки конституційна архітектура влади, а й механізм її щоденного процедурного обмеження та взаємного коригування у сфері публічного управління.

Актуальність теми зумовлена насамперед самим конституційним ладом України. Конституція України закріплює, що носієм суверенітету і єдиним джерелом влади є народ; державна влада здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову; в Україні визнається і діє принцип верховенства права; органи державної влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією і законами України. Звідси випливає, що проблема стримувань і противаг є не факультативною темою конституційної теорії, а структурною умовою законності, недопущення узурпації публічної влади та збереження прав людини у відносинах з державою.

Однак у сучасній Україні зазначені конституційні приписи реалізуються вже в іншому інституційному середовищі, ніж у період формального становлення доктрини поділу влади. Особливого значення набув Закон України «Про адміністративну процедуру», ухвалений у 2022 р. і введений у дію через 18 місяців після опублікування; в експертних і практичних матеріалах прямо фіксується, що він набрав чинності 15 грудня 2023 р. Цей Закон уперше на загальному рівні закріпив для всієї публічної адміністрації нормативні стандарти законності, юридичної визначеності, обґрунтованості, неупередженості, пропорційності, відкритості, своєчасності, участі особи в адміністративному провадженні та ефективних засобів правового захисту. Одночасно Кодекс адміністративного судочинства України вимагає від адміністративних судів

перевіряти, чи були рішення суб'єктів владних повноважень прийняті, зокрема, пропорційно, з урахуванням права особи на участь у процесі прийняття рішення, а також своєчасно, протягом розумного строку. Отже, баланс влад дедалі більше виявляється не лише в компетенційному розмежуванні, а й у процедурному форматі владарювання.

Додатково тема набула виняткової гостроти в умовах воєнного стану. Указ Президента України № 64/2022 запровадив воєнний стан, а Закон № 2102-IX його затвердив. Водночас Закон України «Про правовий режим воєнного стану» прямо встановлює заборону проведення виборів Президента України, виборів до Верховної Ради України, місцевих виборів і всеукраїнських та місцевих референдумів у період дії воєнного стану; передбачає, що повноваження Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, судів і низки інших ключових інституцій у цей період не можуть бути припинені; окремо фіксує продовження повноважень Президента України та Верховної Ради України до формування новообраних органів після скасування воєнного стану. У таких умовах класичний механізм політичної відповідальності через виборчу ротацію частково відтермінується, а отже підвищується значення адміністративних процедур, внутрішнього і зовнішнього контролю, парламентського нагляду, аудиту, омбудсменських механізмів і судового контролю. Саме тому дослідження адміністративно-правового механізму стримувань і противаг набуває не лише теоретичного, а й безпосереднього прикладного значення.

Не менш важливим чинником є євроінтеграційний контекст. Офіційна хронологія Європейської Комісії фіксує, що Україна подала заявку на членство в ЄС 28 лютого 2022 р., отримала статус кандидата 23 червня 2022 р., 14 грудня 2023 р. Європейська Рада ухвалила рішення про відкриття переговорів про вступ, 25 червня 2024 р. переговори були формально відкриті, а 30 вересня 2025 р. Україна завершила скринінг переговорних розділів з Європейською Комісією [European Commission, 2026]. У сучасній європейській нормативній логіці питання балансу влад пов'язується не лише з конституційним дизайном, а й з якістю адміністративних процедур, незалежністю органів контролю та ефективністю судового захисту. Оновлений Rule of Law Checklist Венеційської комісії 2025 р. прямо підкреслює особливу значущість effective checks and balances і effective mechanisms for constitutional review та підносить checks and balances і constitutional review до рівня окремих benchmarks верховенства права. У Principles of Public Administration SIGMA в редакції 2023 р. блок organisation, accountability and oversight визначено як один із центральних для сучасної публічної адміністрації, а Principle 17 прямо формулює вимогу забезпечення права на добре адміністрування через administrative procedure, judicial review and public liability. Це означає, що тема дисертації відповідає не лише внутрішнім українським потребам, а й сучасним європейським критеріям оцінювання публічної влади.

Наукова проблема полягає в тому, що в українській юридичній науці питання стримувань і противаг переважно досліджувалися в межах конституційного права, теорії держави і права або загальної проблематики конституціоналізму. Такі праці створили необхідний фундамент для розуміння обмеженого правління, народного суверенітету, верховенства права та

інституційного розподілу повноважень. Водночас адміністративно-правовий вимір цієї проблеми — тобто адміністративні процедури прийняття рішень, форми та методи публічного адміністрування, адміністративні акти, позасудовий і судовий контроль, адміністративне оскарження, стандарти мотивування, участі особи та пропорційності — розроблявся здебільшого окремими тематичними блоками у працях з адміністративного права, адміністративної процедури, контролю та адміністративного судочинства. Через це бракує цілісного дослідження, в якому стримування і противаги були б осмислені саме як адміністративно-правовий механізм функціонування державної влади у щоденному режимі публічного управління.

Науково-теоретичну базу дослідження становлять кілька взаємопов'язаних інтелектуальних пластів. Перший — класична політико-правова теорія, у якій були закладені вихідні ідеї обмеження влади, природних прав, розмежування функцій та інституційного балансу: Дж. Локк, Ш.-Л. Монтеск'є, А. Гамільтон, Дж. Медісон і Дж. Джей. Другий — модерна компаративна теорія конституціоналізму і поділу влади, представлена насамперед М. Дж. К. Вайлом і Б. Акерманом, які показали, що сучасна система checks and balances не вичерпується класичною тріадою гілок влади та включає складніші інституційні моделі сучасної держави. Третій — теорія сучасного адміністративного права і адміністративної процедури, для якої визначальними є праці П. Кейна, П. Крейга, Я. Циммерманна і З. Кмецяка. Четвертий — українська доктрина адміністративного права, конституціоналізму, державного контролю та адміністративної юстиції, сформована у працях В. Б. Авер'янова, Ю. П. Битяка, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова, І.В. Патерило, В.П. Макушева, О.А. Грабильнікової, О.В. Сачка, В. П. Тимощука, В. М. Шаповала, М. І. Козюбри, О. Ф. Андрійко, Р. О. Куйбіди, М. І. Смоковича та ін. Окремий нормативно-доктринальний блок формують акти «м'якого права» і стандарти Ради Європи та ЄС — Rule of Law Checklist Венеційської комісії та Principles of Public Administration SIGMA.

Щодо української та суміжної європейської доктрини, доцільно окремо виділити такі праці. В. Б. Авер'янов у першому в Україні академічному курсі з адміністративного права системно виклав фундаментальні засади національної адміністративно-правової науки. Ю. П. Битяк послідовно обґрунтовував еволюцію доктрини адміністративного права та її сучасне переорієнтування на публічну адміністрацію, адміністративну процедуру і правозахист. Т. О. Коломоєць і В. К. Колпаков запропонували систематизацію адміністративно-правового матеріалу, важливу для визначення суб'єктів, форм і методів публічного адміністрування. В. П. Тимошук спеціально дослідив загальну адміністративну процедуру, природу адміністративного акта, адміністративне оскарження та логіку узгодження спеціального законодавства із загальним процедурним законом. В. М. Шаповал створив одну з найбільш вагомих українських концептуалізацій сучасного конституціоналізму. М. І. Козюбра пов'язав верховенство права з розподілом публічної влади, обмеженням дискреції, пропорційністю, правовою безпекою і незалежністю суду. О. Ф. Андрійко розкрила організаційно-правові засади державного контролю, Р. О. Куйбіда — проблематику реформування правосуддя, а М. І. Смокович та співавтори — доктринальний і практичний вимір сучасного адміністративного

судочинства. Для порівняльного аналізу важливими є також праці Я. Циммерманна, що репрезентують польський синтез адміністративного права, і З. Кмецяка, який виокремлює універсальні для демократичної правової держави принципи права і адміністративного провадження, закорінені також у європейському case law. П. Кейн і П. Крейг, своєю чергою, дозволяють інтегрувати українське дослідження в ширший контекст сучасної англо-європейської науки адміністративного права.

Нормативно-правову основу дослідження становлять: Конституція України (передусім положення щодо поділу влади та системи органів державної влади), акти конституційного процесу та конституційних реформ, закони, що регулюють статус і повноваження Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, судової влади, а також Закон України «Про правовий режим воєнного стану». Важливими для аналізу є також рішення Конституційного Суду України, у яких розкривається зміст принципу поділу влади та межі повноважень органів державної влади. Додатково використано релевантні документи європейських інституцій у частині стандартів верховенства права та конституційного правосуддя (зокрема висновки Венеційської комісії щодо реформування Конституційного Суду України). Інформаційну та емпіричну основу дисертації становлять: практика Конституційного Суду України та судів загальної юрисдикції; матеріали конституційної реформи й парламентської діяльності; офіційні звіти та документи європейських інституцій щодо інституційних реформ та євроінтеграційного руху України; наукові публікації, аналітичні огляди та статистичні дані, що відображають особливості функціонування публічної влади в умовах воєнного стану.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана на кафедрі цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, відповідно до плану науково-дослідних робіт кафедри цивільного, трудового та господарського юридичного факультету Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара та в межах наукових тем «Виявлення особливостей та вдосконалення нормативних парадигм у сфері регулювання цивільно-правових відносин та господарської діяльності в Україні в умовах євроінтеграції» (№ 0122U001411), а також відповідно до Закону України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки»; Національної стратегії у сфері прав людини (4. Стратегічні напрями), затвердженої Указом Президента України від 24 березня 2021 р. № 119/2021; Переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 31 грудня року, наступного після припинення або скасування воєнного стану в Україні, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 квітня 2024 р. № 476; Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021-2025 рр., затвердженої постановою загальних зборів НАПрН України від 26 березня 2021 р. № 12-21.

Тема дисертації затверджена Вченою радою Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (витяг з протоколу № 4 від 1 грудня 2022 року; тема уточнена протоколом № 7 від 29.05.2026 р.)

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є теоретичне обґрунтування та розроблення цілісної моделі формування адміністративно-правового механізму стримувань і противаг у системі поділу влади в сучасній Україні, а також визначення напрямів його вдосконалення в умовах воєнного стану та євроінтеграції. Для досягнення зазначеної мети у дисертації поставлено такі завдання:

10. з'ясувати еволюцію ідеї поділу влади та переходу від класичної доктрини separation of powers до сучасної концепції checks and balances;
11. визначити поняття, юридичну природу, ознаки та структурні елементи адміністративно-правового механізму стримувань і противаг;
12. окреслити систему суб'єктів цього механізму, встановивши місце Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, Конституційного Суду України, адміністративних судів та органів функціонального контролю;
13. дослідити компетенційні межі, форми взаємодії та правові способи взаємного стримування між основними центрами державної влади;
14. проаналізувати адміністративно-правові форми та методи забезпечення балансу влад, зокрема нормотворення, індивідуальні адміністративні акти, погодження, координацію, звітність, адміністративне оскарження та дисциплінарні процедури;
15. встановити місце і роль контрольних процедур, парламентського, фінансового, відомчого, позавідомчого й омбудсменського контролю в механізмі стримувань і противаг;
16. розкрити значення судового контролю та адміністративної юстиції як зовнішнього коректора публічної влади;
17. виявити сучасні дисфункції механізму стримувань і противаг в Україні, зумовлені воєнним станом, відтермінуванням виборчої відповідальності, інституційною концентрацією повноважень і проблемами виконання судових рішень;
18. виробити науково обґрунтовані пропозиції щодо реформування законодавства, адміністративних процедур, контрольних інститутів і адміністративної юстиції з урахуванням європейських стандартів.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі організації, здійснення, взаємного обмеження, контролю та оскарження публічної влади у системі поділу влади в сучасній Україні.

Предметом дослідження є адміністративно-правові засади формування і функціонування механізму стримувань і противаг у системі поділу влади в сучасній Україні, проблеми його реалізації та напрями удосконалення.

Методи дослідження. Методологічну основу роботи доцільно вибудувати на поєднанні теоретичних і емпіричних методів:

діалектичний метод — для розгляду механізму стримувань і противаг як динамічної системи, що змінюється під впливом війни, реформ і євроінтеграції;

історико-правовий метод — для простеження генези доктрини від Локка і Монтеस्क'є до сучасних українських та європейських моделей;

формально-юридичний метод — для аналізу норм Конституції України, законів, підзаконних актів і актів «м'якого права»;

системно-структурний метод — для визначення елементів механізму, їх ієрархії, зв'язків та функціональних залежностей;

структурно-функціональний метод — для виявлення ролі кожного суб'єкта й кожної процедури у підтриманні балансу влад;

порівняльно-правовий метод — для зіставлення української моделі з підходами держав Європи та загальноєвропейськими стандартами;

герменевтичний метод — для тлумачення правових норм з урахуванням їх цілей, контексту й судової практики;

метод case study — для аналізу репрезентативних прикладів адміністративної та судової практики у справах щодо оскарження владних рішень;

контент-аналіз — для опрацювання офіційних документів, звітів, стратегій, рішень судів, висновків Венеційської комісії, документів Європейської Комісії та SIGMA;

прогностичний і моделюючий методи — для формулювання концептуальних напрямів реформування адміністративно-правового механізму стримувань і противаг.

Наукова новизна визначається тим, що вона є комплексним дослідженням формування та функціонування адміністративно-правового механізму стримувань і противаг у сучасній Україні з урахуванням: (1) еволюції конституційної моделі поділу влади, (2) сучасних інституційних викликів, (3) впливу воєнного стану на баланс влад, (4) євроінтеграційного вектора та стандартів верховенства права.

У результаті проведеного дослідження сформульовано та обґрунтовано низку нових наукових положень, висновків і пропозицій, зокрема:

уперше:

- запропоновано цілісне визначення адміністративно-правового механізму стримувань і противаг як системи нормативно визначених суб'єктів, компетенцій, адміністративних процедур, публічно-владних актів, контрольних, юрисдикційних та відновлювальних засобів, за допомогою яких забезпечується збалансована реалізація державної влади;

- обґрунтовано, що адміністративна процедура є не периферійним, а центральним елементом механізму стримувань і противаг, оскільки саме через неї конституційна модель розподілу влади переходить у режим щоденного правозастосування;

- доведено існування особливого режиму підвищеної компенсаторної ролі адміністративного права в умовах воєнного стану, коли відтермінування виборчих процедур має компенсуватися посиленням процедурних, контрольних та судових гарантій.

удосконалено:

- підходи до класифікації суб'єктів механізму стримувань і противаг шляхом включення до нього не лише класичних гілок влади, а й органів функціонального контролю та незалежних наглядових інституцій;

- характеристику адміністративно-правових форм і методів забезпечення балансу влад через виокремлення їх процедурної, контрольної та коригувальної функцій;

- підходи до визначення ролі адміністративної юстиції як ключового зовнішнього коректора владних рішень.

дістало подальшого розвитку:

- вчення про співвідношення конституційного принципу поділу влади та адміністративно-правових засобів його практичної реалізації;

- доктрина контрольних процедур у публічному адмініструванні як системоутворюючого елемента публічної підзвітності;

- наукові підходи до реформування української моделі балансу влад з урахуванням європейських стандартів належного адміністрування, oversight та judicial review.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості їх використання:

у законотворчій діяльності — для уточнення норм про адміністративні процедури, парламентський контроль, адміністративне оскарження, виконання судових рішень та взаємодію органів влади в умовах воєнного стану;

у правозастосовній діяльності органів виконавчої влади — для розроблення внутрішніх процедур, стандартів мотивування рішень, порядків слухання заінтересованих осіб і процедур перегляду адміністративних актів;

у судовій практиці — для посилення аргументації в адміністративних справах, пов'язаних із перевіркою дискреції, пропорційності, процедурної справедливості та своєчасності владних рішень;

у діяльності парламентських комітетів, Рахункової палати, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та інших органів нагляду — для удосконалення контрольних процедур і критеріїв оцінювання підзвітності публічної адміністрації;

у системі підготовки та підвищення кваліфікації публічних службовців, суддів, адвокатів — для формування навчальних курсів з адміністративної процедури, good administration і механізмів стримувань і противаг;

у процесах євроінтеграційної адаптації — для узгодження українського законодавства і практики з Rule of Law Checklist Венеційської комісії та Principles of Public Administration SIGMA;

у подальших наукових дослідженнях — як концептуальної основи для спеціальних розвідок про окремі інститути контролю, адміністративної юстиції та публічної відповідальності.

Особистий внесок здобувача. Наукові положення, практичні розробки та висновки, що містять елементи наукової новизни і становлять цінність для розвитку науки конституційного та адміністративного права, є результатом самостійно проведеного автором дисертаційної роботи. Автором оприлюднено п'ять наукових статей у фахових журналах категорії "Б". У дисертації ідеї та розробки, які належать співавторам, не використовувались.

Апробація результатів дисертації. Основні теоретичні положення, їх новизна та практична значущість дослідження обговорювалися на засіданнях кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара та були оприлюднені на таких науково-практичних конференціях: Conference materials of the II All-Ukrainian scientific and practical conference of young scholars and students (Dnipro, May 11, 2023), V Міжнародна студентська наукова конференція «Модернізація та сучасні

українські і світові наукові дослідження» (Полтава, 23 лютого, 2024 р.), 2nd International Scientific and Practical Conference. International Scientific Unity. (Bologna, Italy. March 4-6, 2026), 6th International Scientific and Practical Conference «New Horizons in Scientific Research: Challenges and Solutions» (March 9-11, 2026, Marseille, France), 7th International Scientific and Practical Conference «Evolving Science: Theories, Discoveries and Practical Outcomes» (March 16-18, 2026, Zurich, Switzerland).

Публікації. Основні положення, теоретичні висновки та практичні рекомендації, що містяться у дисертації, висвітлені автором у 10 публікаціях, з яких 5 – наукові статті, надруковані у фахових виданнях України з юридичних наук; 5 – у збірниках тез доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається із основної частини (вступу, трьох розділів, що включають десять підрозділів, висновків до кожного підрозділу, висновків), списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 202 сторінок, з яких 178 сторінки основного тексту. Список використаних джерел складається із 199 найменування і займає 21 сторінку. Додатки розміщено на 3 сторінках.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА

1. Пархуць В. Д., Заворотченко Т. М. Генеза становлення механізму поділу влади в Україні. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Юридичні науки". 2023. № 9. URL: <https://www.inter-nauka.com/issues/law2023/9/9167> DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2023-9-9167>
2. Пархуць В. Д. Право вето Президента України в механізмі стримувань і противаг в державній владі України. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2024. № 1. С. 44-47. URL: https://apnl.dnu.in.ua/1_2024/10.pdf DOI: <https://doi.org/10.32782/2408-9257-2024-1-8>
3. Пархуць В. Д., Заворотченко Т. М. Роль Конституційного Суду України у механізмі стримувань і противаг: теоретичні та практичні аспекти. Актуальні питання у сучасній науці. 2025. № 2 (32). С. 619-625. URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/20157> DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-2\(32\)-619-625](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-2(32)-619-625)
4. Пархуць В. Д., Заворотченко Т. М. Парламентський контроль як інструмент стримування виконавчої влади в Україні. Наукові перспективи. 2025. № 5 (59). С. 1407-1414. URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/24688> DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-5\(59\)-1407-1414](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-5(59)-1407-1414)
5. Пархуць В. Д. Конституційна реформа правосуддя 2016 року та її вплив на механізм стримувань і противаг в Україні. Право та державне управління. 2025. № 4. С. 277-281. URL: https://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/4_2025/41.pdf DOI: <https://doi.org/10.32782/pdu.2025.4.39>
6. V. Parkhuts, T. Zavorotchenko, O. Hurko. Constitutional mechanism of separation of powers in Ukraine. Modern Scientific and Technical Research in the Context of Linguistic Space (in English): Conference materials of the II All-Ukrainian scientific and practical conference of young scholars and students (Dnipro, May 11, 2023). Dnipro : Publisher Bila K. O. P. 144-146. URL: <https://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/2023/materiali%20konf/%D0%A1%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D1%96%20%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%B>

[A%D0%BE%D0%B2%D0%BE-](#)

[%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D0%B4%D0%BE%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf](#)

7. Пархуць В. Д., Заворотченко Т. М. Реалізація принципу поділу влади в механізмі організації та здійснення державної влади з президентською формою правління на прикладі США. V Міжнародна студентська наукова конференція «Модернізація та сучасні українські і світові наукові дослідження» (Полтава, 23 лютого, 2024 р.). С. 95-96. URL: <https://archive.liga.science/index.php/conference-proceedings/issue/view/inter-23.02.2024/66>

8. Пархуць В. Д. Президент України в системі стримувань і противаг: механізми взаємодії з Верховною Радою України. Modern Challenges in Economic and Technological Innovation: Collection of Scientific Papers with Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference. International Scientific Unity. (Bologna, Italy. March 4-6, 2026). С. 213-215. URL: https://isu-conference.com/wp-content/uploads/2026/03/Bologna_Italy_04.03.26.pdf

9. Пархуць В. Д. Механізм стримувань і противаг у президентській формі правління (на прикладі США). Collection of Scientific Papers with the Proceedings of the 6th International Scientific and Practical Conference «New Horizons in Scientific Research: Challenges and Solutions» (March 9-11, 2026, Marseille, France). С. 106-107. URL: https://www.eoss-conf.com/wp-content/uploads/2026/03/Marseille_France_09.03.26.pdf

10. Пархуць В. Д. Баланс гілок влади в Україні в період повномасштабної війни. Collection of Scientific Papers with the Proceedings of the 7th International Scientific and Practical Conference «Evolving Science: Theories, Discoveries and Practical Outcomes» (March 16-18, 2026, Zurich, Switzerland). С. 122-123 URL: https://www.eoss-conf.com/wp-content/uploads/2026/03/Zurich_Switzerland_16.03.26.pdf

На підставі заслуховування та обговорення доповіді Пархуця В.Д. про основні положення дисертаційної роботи, питань та відповідей на них

УХВАЛИЛИ:

1. Дисертаційне дослідження, підготовлене аспірантом кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Пархуцем В.Д. на тему «*Формування адміністративно-правового механізму стримувань і противаг в системі поділу влади в сучасній Україні*» є завершеною науковою працею, у якій викладено нові науково обґрунтовані результати, спрямовані на вирішення конкретного наукового завдання у сфері адміністративного права. У цілому дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти чи наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. (у редакції від 03.05.2024 р.), і може бути подана на розгляд Вченої ради Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара для вирішення питання щодо створення разової спеціалізованої вченої ради з метою проведення публічного

захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

2. Рекомендувати дисертаційну роботу Пархуця Владислава Дмитровича за темою «*Формування адміністративно-правового механізму стримувань і противаг в системі поділу влади в сучасній Україні*» до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді для присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

3. Клопотати перед Вченою радою університету розглянути питання про створення спеціалізованої вченої ради для проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 Право Пархуця Владислава Дмитровича у такому складі:

ВІДОМОСТІ

про членів спеціалізованої вченої ради для разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 Право аспіранта *Пархуця Владислава Дмитровича на тему «Формування адміністративно-правового механізму стримувань і противаг в системі поділу влади в сучасній Україні»*

у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України

Прізвище, ім'я, по-батькові	Місце основної роботи, підпорядкування, посада	Науковий ступінь, шифр, назва спеціальності, за якою захищена дисертація, рік присудження	Вчене звання (за спеціальністю, кафедрою), рік присвоєння	Наукові публікації, опубліковані за останні п'ять років, за науковим напрямом, за яким підготовлено дисертацію здобувача
1	2	3	4	5

Сачко Олександр Васильович (голова)	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України, професор кафедри адміністративного і кримінального права, декан юридичного факультету	Доктор юридичних наук, 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативна розшукова діяльність, 2019 р., Україна	Професор кафедри адміністративного і кримінального права, 2023 р., Україна	<p>1. Сачко О.В. Забезпечення публічної безпеки органами Національної поліції та органами Служби безпеки України під час воєнного стану. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2023. № 6. С. 128-133. URL: https://apnl.dnu.in.ua/6_2023/23.pdf DOI: https://doi.org/10.32782/2408-9257-2023-6-21 (фахове видання, категорія «Б»).</p> <p>2. Тertiшник В. М., Сачко О. В. Доктрина верховенства права в діяльності слідчих органів. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2024. №1. С. 299-305. URL: http://apnl.dnu.in.ua/1_2024/55.pdf DOI: https://doi.org/10.32782/2408-9257-2024-1-53 (фахове видання, категорія «Б»).</p> <p>3. Сачко О.В. Вплив воєнного стану на адміністративно-правове регулювання правопорушень та подій при забезпеченні публічної безпеки та порядку органами поліції. Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Юридичні науки. 2023. № 5 (68). С. 52-57 URL: https://journals.maup.com.ua/index.php/law/article/view/2971/3420 DOI: https://doi.org/10.32689/2522-4603.2023.5.9 (фахове видання, категорія «Б»).</p>
Школа Сергій Миколайович (опонент)	Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» Міністерства освіти і науки, завідувач кафедри публічного права	Кандидат юридичних наук 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право, 2004 р., Україна	доцент кафедри кримінального права та кримінології, 2013 р., Україна	<p>1. Школа С.М. Організація судових і правоохоронних органів: проблеми теорії та практики. Наукові перспективи: журнал. Серія «Право». 2025. № 9(63). С. 1330-1341. URL: https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/29595/29545 DOI: https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-9(63)-1330-1341 (фахове видання категорії Б)</p> <p>2. Школа С.М. Європейські стандарти функціонування судових і правоохоронних органів. Актуальні питання у сучасній науці: журнал. Серія «Право». 2025. № 11(41). С. 1330-1341. URL: https://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/31825/31785 DOI: https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-11(41)-1330-1341 (фахове видання категорії Б)</p> <p>3. Yuliia Khrystova, Oleksiy Titarenko, Oleksandr Cherviakov, Oleksandr Marushchak, Serhii Shkola. Criminological Protection of Justice. Khazanah Hukum. Experience of Some Countries of The Commonwealth of Nations in Ensuring. Vol. 6. No. 1: 11-24 (2024) URL: http://journal.uinsgd.ac.id/index.php/kh DOI: https://doi.org/10.15575/kh.v6i1.33619 (SCOPUS)</p>

Резворович Кристина Русланівна (опонент)	Дніпровський державний університет внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ, завідувач кафедри цивільного права та процесу	Доктор юридичних наук 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право, 2022 р., Україна	доцент кафедри цивільного права та процесу, 2022 р., Україна	<p>1. Резворович К., Альошина М. Особливості судових розглядів у справах окремого провадження. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ: Науковий журнал. 2021. №4 (114). 368 с. С. 151-154. URL: https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/8296/1/17.pdf DOI: https://doi.org/10.31733/2078-3566-2021-4-151-154 (фахове видання, категорія «Б»).</p> <p>2. Резворович, К. Р., Баськов, В. В., & Голубева, В. О. (2025). Вплив міжнародно-правових зобов'язань на реформування судової системи в Україні. Український політико-правовий дискурс, (9). URL: https://zenodo.org/records/15023065 DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.15023065. (фахове видання, категорія «Б»).</p> <p>3. Fomichov, K., Maksymenko, N., Yunin, O., Rezvorovych, K., & Shevchenko, T. (2023). The essence of administrative legal relations in the sphere of social security for persons with disabilities: La esencia de las relaciones jurídicas administrativas en el ámbito de la seguridad social de las personas con discapacidad. <i>Cuestiones Políticas</i>. №41(78). p. 649-661. ISSN-Versión on line 2542-3185 ISSN-Versión Impresa 0798-1406 URL; https://produccioncientificaluz.org/index.php/cuestiones/article/view/40697/46453 DOI: https://doi.org/10.46398/cuestpol.4178.44 (Web of Science)</p>
Лахова Олена Вадимівна (рецензент)	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України, доцент кафедри адміністративного і кримінального права	Кандидат юридичних наук 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право, 2017 р., Україна	доцент кафедри адміністративного і кримінального права, 2020 р., Україна	<p>1. Лахова О.В. Розуміння соціальної (громадської) справедливості як міри відповідальності між змістом протиправного діяння і його оцінкою громадою. <i>Право і суспільство</i>. Т.2. №1. 2024. С. 469-473 URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2024/1_2024/part_2/73.pdf DOI: https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.1.2.71 (фахове видання, категорія «Б»).</p> <p>2. Марченко О.В., Лахова О.В. Проблеми відповідальності за порушення порядку здійснення валютних операцій: правове регулювання та публічне управління реалізацією. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. № 4. 2025. С. 581-584. URL: http://lsej.org.ua/4_2025/142.pdf DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-4/140 (фахове видання, категорія «Б»).</p> <p>3. Алексеенко І. Г., Лахова О.В. Невиконання валютних зобов'язань у зовнішньоекономічному контракті: юридичні наслідки та способи захисту. <i>Право і суспільство</i>. № 1. 2025. С. 809-814</p>

				URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2025/1_2025/121.pdf DOI: https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.1.119 (фахове видання, категорії «Б»).
Алексеев Игорь Григорьевич (рецензент)	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України, завідувач кафедри цивільного, трудового та господарського права	Доктор політичних наук, 21.00.02 - політичні інститути та системи, 2011 р. Кандидат юридичних наук 12.00.01 - теорія та історія держави та права. Історія правових та політичних наук, 2001 р.	Професор кафедри цивільного, трудового та господарського права, 2020 р.	1. Алексеев І.Г., Патерило І.В. Гарантії законності надання публічних послуг в нотаріаті. <i>Наукові перспективи</i> . № 7(61). 2025. С.787-793. (фахове видання, категорія «Б») URL: https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/27053/27024 DOI: https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-7(61)-786-793 (фахове видання категорії Б). 2. Алексеев І.Г., Грабильнікова О.А. Правові засади співвідношення категорій, «реклама», «соціальна реклама» та «небезпечні відходи». <i>Європейські перспективи</i> . 2024. № 1. С.20-25. URL: https://ep.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/EP-2024-1/EP_2024_1_020.pdf DOI: https://doi.org/10.32782/ep.2024.1.3 (фахове видання категорії Б). 3. Патерило І.В., Алексеев І.Г. Проблемні аспекти сервісної діяльності адміністративних судів у сфері соціального захисту населення. <i>Наукові перспективи</i> . 2026. №1. С.1468-1768. URL: https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/36223/36215 DOI: https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-1(67)-1468-1478 (фахове видання категорії Б)

Результати відкритого голосування:

«За» – 17 осіб.

«Проти» – немає.

«Утрималися» – немає.

Рішення прийнято одноголосно.

Голова
міжкафедрального семінару

Секретар

Тетяна КОРНЯКОВА

Олена ГРАБИЛЬНІКОВА